

Lasījumu noslēgumā notika diskusija, kas aptvēra visas iepriekšminētās tēmas, kā arī perspektīvas un problēmjautājumus, kas ar tām saistīti. Piemēram, nozīmīgs aspekts ir nedestruktīvu analīžu (rentgenstaru difrakcija, rentgenstaru fluorescences, radiogrāfija) izmantošana keramikas trauku ornamenta un glazūras izpētē. Tāpat diskusijas laikā tika akcentēts, cik svarīgi ir izmantot vairākas analītiskās metodes keramikas izpētē, lai iegūtu pēc iespējas precīzāku rezultātu. Arī māla paraugu ievākšana un salīdzināšana ar arheoloģiskās keramikas materiālu, izmantojot gan petrogrāfiskās, gan arī ķīmiskās analīzes, spēj sniegt lieliskus rezultātus, piemēram, par keramikas darbnīcu novietojumu, izmantoto resursu attālumu, kas ir nozīmīgs aspekts zināšanu pārneses un savstarpējo kontaktu kontekstā.

Tika akcentēti arī divi problēmjautājumi: 1) kultūras procesu skaidrošana, izmantojot tikai keramikas petrogrāfiskās analīzes reģionā, kurā ir homogēna ģeoloģiskā vide, respektīvi, kā ir iespējams noteikt keramikas izgatavošanas tradīciju maiņu un kopienu podnieku veidmasas atšķirības, izmantojot lokālos resursus, ja tie ir tādi paši visā reģionā; 2) liesinātāju identificēšanas problemātika, respektīvi, kurā brīdī piejaukumu ir iespējams identificēt kā liesinātāju un kurā brīdī tā ir nejaušība (šajā gadījumā bija runa par slānekli un dzelzs savienojumiem kā iespējamajiem liesinātājiem māla masā).

2018. gada Keramikas petroloģijas biedrības zinātniskie lasījumi notiks Tībingenes Universitātes Arheometrijas kompetences centrā Bādenē-Virtembergā (*Competence Centre Archaeometry Baden-Wuerttemberg*) Vācijā.

Vanda Visocka

DOI: <http://doi.org/10.22364/lviz.107.07>

STARPTAUTISKA KONFERENCE “VIENA
VĒSTURNIEKA TRĪS DZĪVES: ROBERTS VIPERS
(1859–1954) KRIEVU, LATVIEŠU UN PADOMJU
HISTORIOGRĀFIJĀ”

2018. gada 23. un 24. martā Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkā norisinājās konference *Viena vēsturnieka trīs dzīves: Roberts Vipers (1859–1954) krievu, latviešu un padomju historiogrāfijā*. Robertam Viperam veltītajā konferencē 12 priekšlasījumos pētnieki no Latvijas, Krievijas un Vācijas ieskicēja vēsturnieka profesionālās un privātās gaitas trīs atšķirīgos varas režīmos, kas attiecīgi sadalījuši arī paša Vipera dzīvi trīs vis-

notaļ neatkarīgos posmos. Konferences atklāšanā Vācu vēstures institūta Maskavā (*Deutsches Historisches Institut Moscow*) direktors profesors Dr. Nikolauss Kacers (*Nikolaus Katzer*) salīdzināja Vipera mūžu ar vienreizēju iespēju dzīvot gandrīz kā datorspēlē, kur, izvēloties sev vienu tēlu, var izdzīvot scenārijus trīs dažādu noteikumu, valstu un notikumu pasaulēs. Lai gan vēsturnieks daļēji pats izvēlējās savas trīs dzīves, lielā mērā viņu uz to nenoliedzami piespieda straujās politiskās, sociālās un ideoloģiskās pārmaiņas 19./20. gs. mijā un 20. gs. pirmajā pusē.

Konferenci atklāja LU Vēstures un filozofijas fakultātes dekāne asociētā profesore Valda Kļava, kas uzsvēra šīs tikšanās nozīmi divos aspektos. Pirmkārt, Roberta Vipera personība iemieso ļoti sarežģītu un ideoloģiski piepildītu laiku. Otrkārt, pateicoties šīs vēsturiskās personības izpētei, ir izveidojusies jauna profesionāla sadarbība ar Vācu vēstures institūtu Maskavā. V. Kļava savu runu noslēdza ar domu, ka ir pienācis laiks uzdot aktuālus jautājumus un rast jaunas atbildes ne tikai par Roberta Vipera personību, bet arī darbu metodoloģiju un to ideoloģisko kontekstu. Turklāt to darīt, atceroties konferences galvenā varoņa aicinājumu – vienmēr pārskatīt jau izpētītus vēstures jautājumus, atgriežoties pie to kodola. Tika sacīts paldies arī galvenajam konferences idejas autoram vai, kā tika teikts, *ideju generatoram* profesoram Ilgvaram Misānam, pēc kura ierosinājuma tapusi ne tikai pati konference, bet arī virtuāla izstāde. Izstādi *Akadēmiķis, vēstures profesors Roberts Vipera (02.04.1859.–30.12.1954.)* veidojusi LU Bibliotēkas informācijas speciāliste Irina Buša, to iespējams aplūkot LU mājaslapā.¹

Konferences darbs noritēja divas dienas un bija sadalīts sešās sekcijās. Referātos tika ieskicēti Roberta Vipera personīgās dzīves pavērsieni un to ietekme uz vēsturnieka profesionālo darbību. Darba valodas bija krievu un vācu, ko zināmā mērā var minēt kā visnotaļ ekskluzīvu niansi – konferences laikā vairākkārt tika uzsvērtā šo valodu nozīmība visu trīs valstu vēstures izpētē.

Pirmā diena

Pirmā sekcija

Pirmās sekcijas priekšlasījumi tika veltīti laikmeta ietekmei uz Roberta Vipera personības veidošanos.

Profesors Dr. Jans Kusbers (*Jan Kusber*) no Maincas Universitātes atzīmēja, ka viņa pirmā saskarsme ar Vipera darbiem bijusi, lasot monogrāfiju *Ivans Bargais*. Tā kā minētais darbs bijis spēcīgi ideoloģizēts,

¹ Sk.: <http://www.biblioteka.lu.lv/izstades/virtualas-izstades/roberts-vipers/>

referentu šis pētījums nav uzrunājis, un nākamā iepazīšanās ar Vipera vārdu un darbiem notika tikai pēc sadarbības uzsākšanas ar LU un profesoru Ilgvaru Misānu. Kusberu īpaši ieinteresēja Roberta Vipera pedagoģiskā darbība. Referents uzsvēra arī Vipera sievas lomu akadēmiķa izaugsmē – tieši viņa bija galvenā padomdevēja un atbalstītāja. Pēc viņa domām, pētot Vipera darbus un personību, būtu jāpatur prātā vairākas lietas – Vipers bija savam laikam revolucionāri domājoša personība, kas ar saviem publicistikas darbiem un lekcijām spēja aizraut ikvienu. Pozitīvi vai negatīvi vērtēts, bet par viņu turpināja runāt. Gan Krievijā, gan Latvijā viņš savus studentus aicināja skatīties ne tikai vietējo historiogrāfiju, bet iepazīties arī ar Francijā un Anglijā izdotiem darbiem, kas ne vienmēr patika citiem mācībspēkiem un pastāvošajai varai. Vipers bija universālvēsturnieks, kas spēja atrast unikālo jebkurā periodā, bet nespecializējās vienā konkrētā jautājumā. Tomēr galvenokārt jāpievērš uzmanība tam, vai Vipera darbu nav ietekmējuši personīgās dzīves notikumi un otrādi. Galu galā jāatceras paša Vipera izteiktā tēze: *Vēsture jāraksta, kāda tā ir, nevis tāda, kā vajag.*

Klātesošajos īpašu interesi izraisīja Krievijas kolēģes Dr. Antoņinas Šarovas (*Antonina Sharova*) ziņojums par Roberta Vipera kā vēsturnieka fenomenu. Referāta sagatavošanā izmantoti līdz šim neapzināti Maskavas Universitātes personu lietu dokumenti, kuri glabājas dažādos Krievijas vēstures arhīvos, piemēram, Vipera vēstule Staļinam. Galvenais jautājums, ko izvirzīja referente, – kā bija iespējams, ka Vipers, kurš aizbrauca no Krievijas 20. gados kā bezpartejisks, Ļeņina kritizēts vēsturnieks, tad 17 gadus uzturējās buržuāziskā Latvijā un rakstīja pētījumus atbilstoši politiskajai iekārtai, vēlāk spēja atgriezties PSRS galvaspilsētā? Maskavā viņa darbus lasīja un atzina gan Staļins, gan daudzi komunistiskie līderi. Vai iemesls bija tas, ka daudzi studenti, kuri bija mācījušies pie Vipera Maskavas Universitātē, 40. gados ieņēma augstus amatus sociālistiskajā nomenklatūrā? Viņa darbi intelektuālajā sabiedrības slānī padomju varas laikā nebūt nebija zuduši. Lai arī domas raisījās un viedokļi bija dažādi, viennozīmīgu atbildi uz izvirzītajiem jautājumiem konferences dalībniekiem neizdevās rast.

Otrā sekcija

Pētnieks Detlefs Henings (*Detlef Henning*) no Hamburgas Universitātes vērsa klausītāju uzmanību uz vēstures zinātņu starpkaru periodā un Roberta Vipera lomu tajā. Viena no galvenajām izvirzītajām atziņām – brīdī, kad Vipers pievienojās Latvijas vēsturnieku elitei, pēkšņi mainījās līdzšinējā viendimensionālā vācbaltiešu historiogrāfija. Lai gan mūsdienās jau zināmā mērā novecojusi, monogrāfija *Lielās vēstures problēmas*

tomēr savā laikā bija pirmais vēstures teorijas – filozofijas darbs, kas kā pionieris arī ir palicis vienīgais līdz mūsdienām. Roberts Vipers bija pirmais, kas mēģināja arī Latvijas vēsturi no lokālas padarīt par globālu, uzsverot, ka nav iespējams pilnībā nodalīt kādas vienas valsts vēsturi, turklāt tā vienmēr ir jāpēta kontekstā ar citu valstu un reģiona norisēm. Pēc viņa domām, Otrā pasaules kara priekšvakarā vēstures izpētei bija atkal jāmainās, jo Latvija vairs nebija perifērija, bet robežšķirtne, kur satikās divas lielvaras.

Dr. Maike Zaha (*Maike Sach*) no Maincas Universitātes savā referātā pievērsās jautājumam par Roberta Vopera gatavotajiem materiāliem Latvijas Universitātē lasītajam Latvijas vēstures lekciju kursam. Tie glabājas Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā un līdz šim nav publicēti vai tulkoti. Referente informēja, ka nākamgad kursa materiāli tiks pilnībā pārtulkoti un publicēti vācu valodā ar zinātniskiem komentāriem. Viņa ieskicēja arī būtiskākās šo lekcijas kursu atziņas – tiek konsekventi turpināta ideja par vēstures pētniecību, iekļaujot izpētāmās tēmas kopīgā kontekstā, neatraujot tās no kopējiem, globāliem notikumiem. Vipers pirmais pievērsa uzmanību laika posmam, kad Baltijas valstīs ienāca kristīgā ticība, salīdzinot ar tās attīstības ceļu citās Eiropas valstīs. Materiāli ir gana interesanti un vērtīgi gan no historiogrāfijas, gan metodoloģijas viedokļa. Caur šo lekciju kursu Vipers saviem studentiem modelēja globālu skatījumu uz viduslaiku vēsturi un aicināja atteikties no lineāras vienvirziena pieejas, kas atrauti iztirzātu kādu vienu Latvijas nacionālās vēstures tēmu.

Pēc otrās sekcijas noslēguma referenti devās uz Latvijas Universitātes Akadēmisko bibliotēku, kur galvenās bibliotekāres Aijas Taimiņas pavadībā bija iespēja klātienē ieraudzīt materiālus, ar kuriem Vipers strādāja, veicot savus pētījumus par Latvijas vēsturi. Tika dota iespēja aplūkot arī paša Vopera, laikabiedru un studentu rokrakstus un fotogrāfijas.

Otrā diena

Trešā sekcija

Otrās dienas darbu konferencē aizsāka pašmāju referenti no LU Vēstures un filozofijas fakultātes.

Profesors Dr. Gvido Straube referātā vērsa uzmanību uz to, ka, lai arī Roberts Vipers ar savu darbību uzsāka jaunas diskusijas par dažādiem vēstures jautājumiem, lielākā daļa viņa laika vēsturnieku un sabiedrības tomēr nepiekrita šiem pētījumiem, jo tie noliedza vairākas līdz tam iesakņojušās *vēsturiskās patiesības*. Vipers pirmais un līdz šim arī vienīgais analizēja bruņinieku tiesības salīdzinājumā ar citviet izdotām līdzīgām

tiesībām, kā, piemēram, *Sachsenspiegel*.² Viņa pētījumos var redzēt – nav neviena pavediena, kas apliecinātu cīņu starp bruņniecību un zemniekiem. Tieši pretēji, 14./15. gadsimtā valda savstarpējs atbalsts, kas arī atbilst tā laika iespējai izdzīvot un pragmatiski pastāvēt līdzās. Citāda situācija veidojās tikai vēlāk – 16. gs. beigās, kad augstmaņu ģimenes arvien vairāk ierobežoja zemnieku tiesības un tas noveda pie *Rozena deklarācijas*. Šie Vipera apgalvojumi, protams, nepatika vietējai vācbaltiešu vēsturnieku pārstāvniecībai. Taču tie nepatika arī latviešu izcelsmes vēsturniekiem, jo būtībā noliedza 700 gadu verdzības teoriju. Vipers nonāca krustugunīs, jo runāja par lietām, kas viņa laika vēstures zinātnē bija izskaidrotas jau 19. gadsimtā.

Asociētā profesore Valda Kļava sava referāta tēmu bija izvēlējusies saistīt ar Roberta Vipera darbu *Jauno laiku vēsture* četros sējumos, kas ieņem ļoti nozīmīgu lomu 20. gs. 30. gadu historiogrāfijā. Tajā Vipers pauda ideju, ka renesanse nav atmoda, bet gan drīzāk sabiedrības pagrimšana, jo tieši šajā laikā sākās arvien lielāka tās noslāņošanās. Viņš neuzskatīja arī, ka reformācija pēc savām iezīmēm pieder pie jauno laiku vēstures posma, bet drīzāk vēl pie viduslaikiem. Viens no uzkrītošākajiem akcentiem, kas saskatāms Vipera darbos, ir personību lielā loma. Pēc referentes domām, to izvērtējums gan ir ļoti subjektīvs, un šķiet, ka Vipers dažām lietām (piemēram, vai vēsturiskais personāžs bijis precējusies, kā juties psiholoģiski u.tml.) piešķīris pārāk lielu lomu.

Ceturtnā sekcija

Profesors Dr. Ilgvars Misāns savā referātā pievērsās jau pieminētajai Vipera monogrāfijai *Lielās vēstures problēmas* un analizēja Vipera kā Latvijas vēsturnieku. Vēlreiz tika uzsvērts, ka Roberts Vipers savā laikā Latvijā pieskārās līdz tam pētījumos neapskatītiem jautājumiem, lai gan ar Latvijas vēsturi līdz pārceļšanās brīdim nebija pazīstams. Vipers aicināja atzīt zemnieku lomu vēstures attīstībā, kas saskanēja ar latviešu vēsturniekiem, taču tajā pašā laikā uzsvāra un akcenti viņa pētījumos atšķīrās. Vipera salīdzinošā metode attīstīja vietējās vēstures izpēti. Monogrāfijā *Lielās vēstures problēmas* viņš pievērsās tādiem vēstures zinātnes jautājumiem, uz kuriem ir grūti rast atbildi arī mūsdienās. Teksts šobrīd ir novecojis, tomēr liela daļa no Vipera izdotajiem un aprakstītajiem problēmjautājumiem vēl arvien ir aktuāli. Šī referāta laikā izvērsās arī diskusija, kuras ietvaros vairāki pašreizējie un bijušie vēstures studenti izteicās par aplūkoto Vipera darbu.

² Saksijas spogulis – 13. gs. likumu krājums, kas bijis pamatā daudziem citiem likumkrājumiem, to skaitā Magdeburgas pilsētas tiesībām, kas ietekmējušas arī Latvijas teritorijā veidotos likumus.

Jāatzīmē, ka atšķirīgas paaudzes šo darbu studiju procesā traktējušas ļoti dažādi. Diskusijas noslēguma secinājums gan vēsta, ka Vīpera *Lielās vēstures problēmas* būtībā vēl aizvien ir ļoti nozīmīgs darbs, bet noderētu dziļāka gan pašas monogrāfijas, gan Vīpera personības analīze.

Maskavas Augstākās ekonomikas skolas Humanitāro zinātņu fakultātes docente Natālija Almazova (*Natal'ia Almazova*) pieskārās Roberta Vīpera darbiem par antīko vēsturi un centās analizēt ideju par to, vai viņš ir pielīdzināms vācu vēsturniekam Eduardam Meijeram. Lai gan referāta tēma vērtējama kā daudzsološa, autore izvēlētie akcenti stāstījumā būtiskas atziņas par pētāmo tēmu neatklāja.

Piektā sekcija

Maskavas Valsts universitātes pētnieks Dr. Dmitrijs Volodihins (*Dmitrii Volodikhin*) raksturoja Robertu Vīperu kā liberāli domājošu cilvēku, kurš mīlēja Krievijas valsti, cienīja un atbalstīja indivīda izaugsmi. Iespējams, tieši šī iemesla dēļ viņš personībām piešķīra tik lielu lomu vēstures notikumu attīstībā. Referātā tika aplūkots viens no populārākajiem Vīpera darbiem, kas 1944. gadā, kad grāmata tika izdota atkārtoti, piedzivoja būtiskas pārmaiņas, jo vairs neatbilda ideoloģiskajai nostādnei, proti, pētījums par Ivanu IV Bargo. Darbs ir mulsinošs, jo padomju izdevumā valdnieks pēkšņi ir zaudējis jebkādas bardzības pazīmes. Ir izņemtas lietas, kas varētu traucēt tā brīža valdības ideoloģijas pamatam. Darba pirmizdevums ir skaists un filozofiski dziļš, bet 1944. gadā iznākušais, ar kuru pazīstama lielākā daļa sabiedrības, ir politisks izdevums. Oriģinālu Vīpers rakstīja gluži kā eksperimentu, izmantojot daudzo gadu gaitā izstrādātās un izkoptās pētniecības metodes. Viņš neuzskatīja, ka vēstures attīstībā nepieciešams progress un ka tās attīstības mērķis ir progress. Viņaprāt, viss notiek apļveida kustībā, kurā saskatāmi kāpumi un kritumi. Tā, piemēram, cilvēces attīstībā kolektīvizācija nenoliedzami ir kritiens, jo kultūras attīstībai nepieciešama brīvība un individuāla attīstība.

Krievijas Zinātņu akadēmijas Sabiedrisko zinātņu informācijas institūta sektora vadītājs Aleksandrs Gordons (*Aleksandr Gordon*) klātesošos aicināja atcerēties, cik svarīgi ir neaizmirst Krievijas vēstures hronoloģiskos posmus jeb, citējot pašu referāta autoru: *Par kuru Krieviju mēs runājam?* Brīdī, kad Roberts Vīpers atgriezās Krievijā pēc 17 gadu prombūtnes, valsts jau bija transformējusies. Jau kopš 1936. gada to var saukt par *pārterorizējušos*. Lai legītimētu notiekošo teroru, bija nepieciešami atzīti autori. Pie varas bija *jaunā vecā patiesība*. Vēsturnieka galvenais uzdevums bija parādīt piederību un tā mācīt patriotismu. Tikmēr tās galvenais uzdevums tuvināt vēstures pētniecību, lai tā būtu patiesāka un ne tik daudz vērsta uz vienas tautas izcelšanu pāri citām, tika aizmirsts.

Sestā sekcija

Maincas Universitātē strādājošā Latvijas pētniece Dr. Svetlana Bogojavlenska savā ziņojumā pievērsās vēl kādai jau pieminētai Roberta Vipera dzīves kaislibai – pedagoga darbam un viņa prasmei veidot mācību līdzekļus. 1924. gadā pēc ierašanās Latvijā Vipera rosināja veidot jaunas mācību grāmatas mazākumtautību skolām. Vēlāk izrādījās, ka Vipera valoda un izteiktās tēzes ir pārāk sarežģītas 3. un 4. klases skolēniem, tāpēc viņa rakstīto pievienoja 5. un 6. klases mācību materiāliem. Bet arī tad šķita, ka Vipera grāmata netiek izmantota kā pamatmācību līdzeklis – vai nu sarežģītības dēļ, vai tādēļ, ka Vipera arī skolu grāmatās mēģināja izlīdzināt valstu nozīmīgumu, piešķirot katrai attiecīgu lomu un skatoties uz Eiropu kopumā. No politiskā viedokļa tas neatbilda mazākumtautību skolu politikai, jo pēc vadlīnijām mācīblīdzekļi bija jāveido tā, lai, piemēram, bērns, kurš audzis ārpus Krievijas, kādu dienu būtu spējīgs arī kulturālā un vēstures zināšanu līmenī atgriezties dzimtenē. Referente atzīmēja, ka nav atradusi pašu 1928. gadā izdoto Vipera mācību grāmatu pamatskolai, tikai skopus aprakstus par to, kas savukārt neļauj izdarīt pilnvērtīgus secinājumus par Vipera veidoto mācību līdzekli.

LU Filozofijas un socioloģijas institūta vadošā pētniece Dr. phil. Svetlana Kovaļčuka savu ziņojumu iesāka aizrautīgi ar šādiem vārdiem: *1941. gada 16. maijā 16.35 aizgāja vilciens Rīga–Maskava. Mums ir precīzi zināms laiks un datums, kad studentu mīlotais pasniedzējs Roberts Vipera devās atpakaļ uz dzimteni, bet precīzas ziņas par ierašanos Latvijā vēl arvien trūkst.* Tālāk referātā tika aplūkota vēsturnieka ierašanās un gaitas Latvijā. 1922. gada 23. augustā Vipera Maskavas Universitātē izteica vēlmi lasīt lekcijas Latvijas Universitātē, tomēr atbrauca tikai divus gadus vēlāk. Līdz šim vēl aizvien nav skaidrs, kāds bijis kavēšanās iemesls, jo, spriežot pēc dokumentiem, nekādi šķēršļi ne no Maskavas Universitātes, ne valdības puses netika likti. Referāta autore, līdzīgi kā pirmās dienas referente Antoņina Šarova, vērsa uzmanību uz to, ka nereti gan Vipera dzīves laikā, gan mūsdienās tiek jaukti tēvs un dēls. Kovaļčuka atklāja vairākas vēsturnieka personīgās iezīmes, kuras saskatāmas arī viņa pētījumos. Kā ļoti būtisku iezīmi var minēt Vipera uzskatu, ka patiesību var izzināt, vien pievērsoties vēstures saknēm un oriģinālam. Tuklāt ir jāuzdod atkārtoti jautājumi atšķirīgos vēstures posmos. Abu Vipera – Roberta un Borisa – lekcijas bijušas studentu iemīļotas un labi apmeklētas. To apstiprina saglabājušās atmiņas, kas apskatāmas Akadēmiskajā bibliotēkā. Fragmentā, ar kuru tika dota iespēja iepazīties klātienē, uzsvērts, ka citās lekcijās vēl tā, bet pie Vipera lekcijās bija jāierodas laikus, citādi nebija kur sēdēt. Vipera dzīvoklis atradies tuvu Universitātei, tādēļ lekcijas lasītas arī svētdienās.

Roberta Vīpera personība un profesionālā darbība bijusi tikpat raiba kā politiskie notikumi viņa dzīves laikā. Kas ir bijuši tie faktori, kas ietekmējuši Roberta Vīpera personīgo dzīvi un profesionālo darbību? Kāda loma bijusi viņa darbiem historiogrāfijā? Cik nozīmīga loma vēsturnieka darbiem bija toreiz un tagad? Šos un citus jautājumus uzdeva referenti un konferences dalībnieki divu dienu garumā. Protams, ne vienmēr var rast simtprocentīgu atbildi, un, iespējams, tas nemaz nav nepieciešams. Domājams, ka konferences galvenais varonis par šādām diskusijām būtu bijis priecīgs, jo viens no galvenajiem Vīpera uzstādījumiem vēsta, ka nedrīkst vēsturi atstāt tādu, kāda tā kaut kad uzrakstīta – tā atkal un atkal jāatklāj no jauna, papildinot ar jaunu informāciju un metodēm, meklējot kodolu un izejas punktu. Latvijas historiogrāfijā trūkst zinātnisku pētījumu par to vēsturnieku biogrāfijām, kas bijuši pakļauti politiskajām pārmaiņām. Ikviens vēstures pētniecībai piesaistītais ir kādā brīdī saskāries ar Roberta Vīpera vārdu vai vismaz viņa metodoloģisko monogrāfiju *Vēstures lielās problēmas*. Šī darba un tā autora vērtējumi ir dažādi, bet varbūt tieši tāds ir bijis Roberta Vīpera vēstījums nākotnes pētniekiem – rast atbildes uz nezināmo, meklēt atbildes *baltajiem plankumiem*, tādā veidā veidojot plastisku, kontekstā balstītu vēsturi. Gaidīsim šīs konferences materializēšanos rakstu krājumā!

Liene Rokpелne

LATVIJAS VĒSTURNIEKU II KONGRESS. 2018. GADA 18.–19. JŪNIJS

Latvijas vēsturnieku I kongress veiksmīgi aizritēja 2011. gadā, un tā rīkotāji un dalībnieki vēlējās aizsākt jaunu tradīciju Latvijas vēsturnieku dzīvē – rīkot šādu vēsturnieku kopā sanākšanu reizi piecos gados. Tomēr dažādu iemeslu dēļ 2016. gadā kongresu rīkot neviens neuzņēmās, pie vainas daļēji esot finansējuma jautājumam un varbūt daļēji arī tādēļ, ka īsti nebija skaidrs, kuram būtu jābūt atbildīgam par vēsturnieku kongresu tradīcijas turpināšanu. Tuvojoties Latvijas simtgadei un vienlaikus jau septītajam gadam kopš pirmā kongresa, arvien vairāk kļuva skaidrs, ka, ja otro kongresu neizdotos sarīkot Latvijas jubilejas gadā, tad Latvijas vēsturnieku kongresu tradīcija var arī izbeigties, lāga neiesākusies.

Piesardzīgi izteikto domu par otro Latvijas vēsturnieku kongresu ar entuziasmu uzņēma Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija (IZM). IZM, piesaistot šim mērķim finansējumu no Eiropas Reģionālās